

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಣ

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನಪೆಂಕಟದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನ ಸ್ತುತಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಶರಣ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ | ಕಿರ್ತನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ

ಶರಣ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ | ಸರಸಿಜಭವ ಪದವಿಭೋಕ್ತ | ||ಪ||

ಮೂರಾವತಾರಿ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ | ಹರಿ ಪಾರಾಯಣತೇ ನಮೋ | ||ಅ.ಪ||

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನಪೆಂಕಟದಾಸರು ಈ ಕಿರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪದಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸರಸಿಜಭವ ಪದವಿಭೋಕ್ತ ಎಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರ ಪದವಿಗೆ ಬರುವ ಮಹಾಮಹಿಮನೆ, ನಿನ್ನ ಹನುಮು-ಭೀಮ-ಮದ್ವ ಎಂಬ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ತರಣ ಮಾಡುತ್ತ, ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನೆ, ನಿನಗೆ ಶರಣ. ಸಕಲ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ ಎಂದರೆ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸಂಚಲಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣನಾಥನೆ ನಿನಗೆ ನಮೋ-ನಮೋ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ದಾಸರು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ:

ತುತ್ತಿಸಿನನ ಬಿಸುಪು ಜಗದ | ಕರ್ತ ರಘು ಪುಂಗವನ ಪದದಿ ||

ಭಕ್ತಿ ಬಲಿದು ಇತರ ವಿಷಯ | ಚಿತ್ತನಾಗದ ಸುಗುಣಧಿ ||

ಹತ್ತು ಹೆಡಕಿನವನ ವನವ | ಕಿತ್ತು ಪುರವನುರುಹಿ ಭಯವ ||

ಬಿತ್ತಿ ಜನನಿ ಕುಶಲ ಒಡೆಯ | ಗಿತ್ತ ಹನುತೇ ನಮೋ | ||1||

ಇಡೀ ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನು ಜಗದ ಕರ್ತನಾದಂಥ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಾದದಲ್ಲಿ ಅನಂತ-ಅನ್ಯಂತ-ಭಕ್ತಿ ಇಟ್ಟು - ಅವನಿಲಲ್ಲದೆ ಜಗವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಜಗನ್ನಾತ್ಮೀಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ತಲೀಯವನಾದ ರಾವಣನು ಕೆದ್ದ್ಯಾಯಾಗಿ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ, ಸೀತಾ ಮಾತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಅಶೋಕವನವನ್ನು ಕಿತ್ತಾಡಿ, ಲಂಕೆ ಪುರವನ್ನೇ ದಹಿಸಿ ಪುರಜನರಿಗಲ್ಲ ಭಯವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಜಗನ್ನಾತ್ಮೀಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ರಾಮನ ಕುಶಲ ಹೇಳಿ, ಅವಳಿಂದ ಅಪ್ರಾಣಿಗೊಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳ ಜೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಂಡು ಹೋಗಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯ ಕುಶಲೋಪರಿಯನ್ನು ಅರುಹಿದಂಥ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಹನುಮನೇ ನಿನಗೆ ನಮೋ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ದಾಸರು.

ಉರ್ವರವಿಶಲ್ಲಿ

ಇನ್ನು 2ನೇ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಭೀಮಾವತಾರದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಷ್ಟಿನವಳ ಮಗನ ತರಿದು ಕೃ- | ಷಾಪ್ತಾಜಿವನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಪರ ಕಪ್ಪ- ||

ಹೊರಸಿ ತಂದು ಮಂಕಿ | ಒಟ್ಟಿದ ಅಗ್ರಜಾತಗೆ ||

ಭೂಪನಣ್ಣನ ಅಣಿಗರನ್ನು | ಅಪ್ಪಳಿ ತಮಸಕೆ ಕಳುಹಿ ||

ತಪ್ಪದೆಂದೂ ರಂಗ ಸೇವೆಯೋ- | ಇಪ್ಪತ್ತೀಭೀಮತೇ ನಮೋ || 112||

ಇಲ್ಲಿ ಭೀಮಾವತಾರದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಶೊಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಣವೆಂದು, ರಾಜುಗಳ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ರಾಜುಗಳ ಸ್ವಪರೆನ್ನಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಅವರಿಂದ ಕಪ್ಪ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು, ಹಿರಿಯ ಅಗ್ರಜನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕುರುಕ್ಸೈತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ, ದುಯೋಽಧನಾದಿಯಾಗಿ ದಾಯಾದಿಗಳಾಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವದೋಂದೆ ಮುಕುತಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲ, ಅನವರತ ರಂಗನ ಸೇವೆಯೋ ತನ್ನ ಪರಮಾರ್ಥದ ಗುರಿ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಭೀಮಸೇನನೇ ನಿನಗೆ ನಮೋ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ದಾಸರು.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ಎಷ್ಟುಭಟರ ಮತಿಗೆ ಕಲಿಯು | ವೇಷ್ಟಿರಲು ಬ್ರಹ್ಮ-ಸೂತ್ರ,

ಸ್ವಾಪ್ತ ತಿಳುಹಿ ತಾತಿಕ್ಕ ಜನಾ | ಶ್ರೀಜ್ಞನೇರಹಿ ಮಿಥ್ಯಾರಾ |

ಭೃತ್ಯವಚನ ನಿರಾಕರಿಸಿ ನೀ- | ಜೀವು ಮತದ ಹೊರೆವ ಗುರುವಾ |

ರಿಷ್ವ ಮಧ್ಯಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ | ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ತೇ ನಮೋ || 113||

ಇಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಗುರು ಮಧ್ಯಾರಾಯರ ಅವತಾರದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ, ವಿಷ್ಟು ಭಕ್ತರಾದವರ ಮತವನ್ನು ಪಾಮರರು ಕಲಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿ, ಅದರ ಖಂಡನೆಗೆ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಲಿರಲು ಮಹಾ ಗುರುವಾದ ನೀನು ಬಹು ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯೇತಸುವ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ - ಅದರ ಒಳ ತಿರುಳನ್ನು ತಾತಿಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ತತ್ವವಾದ' ಮತದ ಹಾದಿ ತೋರಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸಿ, ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ಮತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದೆ. ತತ್ವವಾದ'ದ ಮತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತು ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಷ್ಟನೇನಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮತದ ಮಹಿಮೆ ಗುರು ಮಧ್ಯಾರಾಯ ನಿನಗೆ ನಮೋ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ದಾಸರು.

ಡಾ. ಸುಭಾಸ ಕಾಬಂಡಿ

15, ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಪ್ರಶಾಂತಿ ನಗರ, ೧ನೇ ಬ' ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಘಸ್ತೋ ಲೇಜೆಂಟ್, ಬೆಂ-11.